

## APLINKOS PRITAIKYMAS SAVIVALDYBĖSE ŽMONĖMS SU REGĖJIMO NEGALIA

### ***Jžanga***

Regėjimo negalią turintys žmonės vis drąsiau integruojasi į visuomenę ir kasdien vaikšto tomis pačiomis gatvėmis, kuriomis vaikšto regintieji, lankosi tuose pačiuose viešosios paskirties įstaigose. Sėkmingai aklių ir silpnaregių integracijai į visuomenę labai didelės reikšmės turi tinkamai sutvarkyta, jų poreikiams pritaikyta fizinė aplinka – šaligatviai, gatvių perėjos, įėjimai į viešosios paskirties pastatus, galimybė greitai ir tiksliai susiorientuoti juose. Netinkamai tvarkoma ar nepritaikyta fizinė aplinka neįgaliajam žmogui ne tik sukelia papildomų sunkumų, bet gali tapti pavojinga. Žmogus gali patirti įvairių traumų, o kartais iškyla net tiesioginis pavojus jo gyvybei.

**REKOMENDUOJA  
LIETUVOS AKLŪJŲ IR SILPNAREGIŲ SĄJUNGA**

## **APLINKOS PRITAIKYMAS SAVIVALDYBĖSE ŽMONĖMS SU REGĖJIMO NEGALIA**

**Visuomeniniai pastatai ir susisiekimo infrastruktūros objektai, kuriuose būtina užtikrinti galimybę regėjimo negalią turintiems žmonėms į juos patekti ir laisvai judėti:**

1. Susisiekimo infrastruktūros objektai (gatvės, keliai, perėjos, šaligatviai ir kt.).
2. Gyvenamieji pastatai (daugiabučiai gyvenamieji pastatai).
3. Viešbučių pastatai (viešbučiai, moteliai ir kt.).
4. Administraciniai pastatai (bankas, paštas, valstybės ir savivaldybių įstaigos, ambasados, teismai ir kitų įstaigų bei organizacijų pastatai).
5. Prekybos pastatai (parduotuvės, vaistinės, prekybos paviljonai ir kt.).
6. Paslaugų pastatai, skirti paslaugoms teikti bei buitiniam aptarnavimui (pirtys, skalbyklos, kirpyklos, taisyklos, grožio salonai ir kt.).
7. Maitinimo pastatai (valgyklos, restoranai, kavinės, barai bei kt.).
8. Transporto pastatai (oro uostų, jūrų ir upių laivyno, geležinkelio ir autobusų stočių, muitinių pastatai ir kt.).
9. Gamybos, pramonės pastatai, kuriuose yra darbo vietos regėjimo neįgaliesiems.
10. Kultūros pastatai (kino teatrai, kultūros namai, klubai, teatrai, bibliotekos, muziejai, parodos, archyvai).
11. Pastatai, skirti švietimo ir mokslo tikslams (institutai bei mokslo tyrimo įstaigos, bendrojo lavinimo, profesinės ir aukštosios mokyklos, vaikų lopšeliai darželiai, laboratorijos, observatorijos ir kt.).
12. Gydytojų pastatai, kuriuose teikiama gydytojų pagalba ir priežiūra sergantiems žmonėms (ligoninės, klinikos, poliklinikos, sanatorijos centrai, gydyklos, slaugos namai ir kt.).
13. Poilsio pastatai ir teritorijos (kempingai, poilsio namai, vasarnamiai, parkai, skverai ir kt.).
14. Sporto pastatai (sporto halės, salės, baseinai, čiuožyklos, stadionai, maniežai ir kt.).
15. Religiniai pastatai (bažnyčios, cerkvės, koplyčios, sinagogos, maldos namai, katedros, vienuolynai, klebonijos).
16. Specialiosios paskirties pastatai (policijos ir gaisrinės tarnybos, tardymo izoliatoriai, blaivyklos, kalėjimai ir kt.).

## APLINKOS PRITAIKYMAS SAVIVALDYBĖSE ŽMONĖMS SU REGĖJIMO NEGALIA

### PAVIRŠIAI

Kojomis neregys gali pajusti skirtingas šaligatvių ar pėsčiųjų takų dangas ir jas naudoti orientacijai. Silpnaregiams padeda orientuotis spalvų kontrastai. Tai žinodami jūs galite sudėti skirtingos faktūros ar skirtingų spalvų šaligatvių plyteles ar trinkeles.

Akliesiems nepriimtinas "vienos plokštumos principas", kai visi tam tikros viešosios erdvės elementai - gatvės, šaligatviai, pėsčiųjų takai - projektuojami vienoje plokštumoje. Toks projektavimo būdas akliems ne tik nepatogus, bet ir pavojingas. Patys to nežinodami, jie gali išeiti į važiuojamąją gatvės dalį ir pakliūti po automobilio ratais.

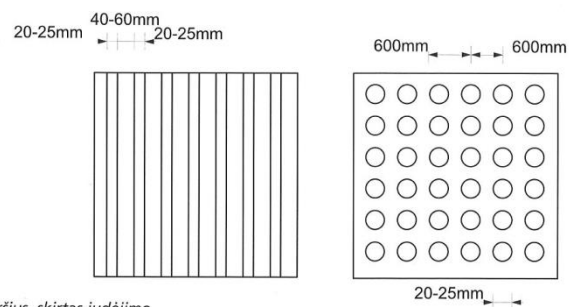
Pėsčiųjų takuose žmonėms su regos sutrikimais įrengiami įspėjamieji paviršiai rekomenduojami tokio reljefo:

- Lygiagrečių juostelių (4-5 mm aukščio, 20-25 mm pločio, išdėstytų kas 40-60 mm), skirtų judėjimo kryptčiai ar krypties pasikeitimui pažymėti;
- Apvalių kauburėlių (kauburėlių skersmuo 20-25 mm, aukštis 4-5 mm, atstumai tarp centrų 60 mm), skirto įspėti apie priekyje esančius aukščio pasikeitimus.
- Šaligatvis turėtų būti ne mažiau nei 5-7 centimetrais iškilęs virš gatvės paviršiaus, žinoma, nepamirštant nuolydžių ten, kur jie reikalingi.
- Jeigu pėsčiųjų ir dviračių takai nutiesti šalia vienas kito ir tarp jų nėra žaliosios vejos ar kitų skiriamųjų ženklų, tokių takų paviršiaus faktūra turi aiškiai skirtis. Vien skiriamųjų linijų nepakanka!

Pastatų vidaus įspėjamieji paviršiai nuo gretimų paviršių turi skirtis savo kietumu, tamprumu ar garsu, sklindančiu nuo jų paviršiaus.

Ant žmonių su regėjimo negalia judėjimo trasoje ar greta jos esančių kliūčių (stulpų, atramų, medžių kamienų ir kt.) 1500-1700 mm aukštyje nuo žemės paviršiaus turi būti įrengiama perspėjanti ryškios spalvos 150 mm pločio juosta. Prieš tokias kliūtis turi būti įrengiami įspėjamieji paviršiai.

Judėjimo trasų paviršiai turi būti lygūs, kieti, pakankamai šiurkštūs, neslidūs, neklampūs, iš nebirių (ne smėlio, ne žvyro) ir saikingai rievėtų medžiagų. Danga iš plokščių ar plytelių turi būti lygi, siūlės tarp plytelių ne platesnės nei 15 mm. Regėjimo neįgaliesiems pritaikytose trasose ir zonose esančių grotų, dangčių ir pan. kiaurymės negali būti platesnės kaip 15 mm.



paviršius, skirtas judėjimo kryptčiai pakeisti ar krypties pasikeitimui pažymėti

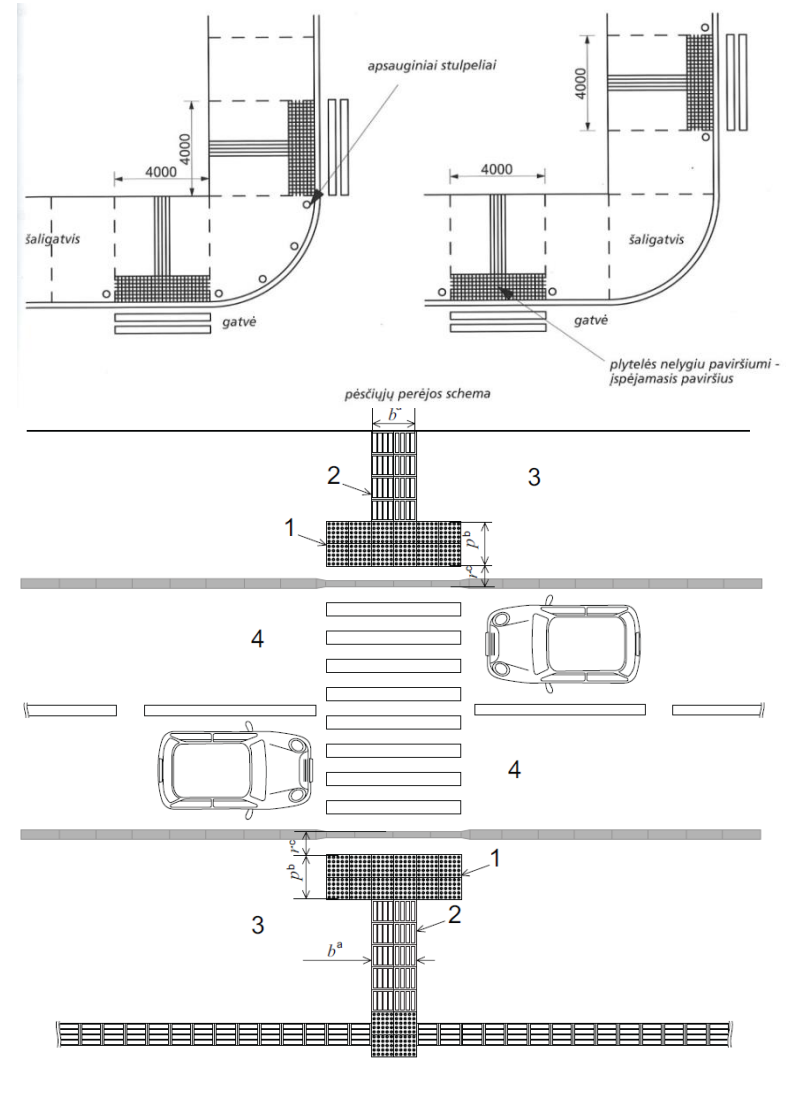
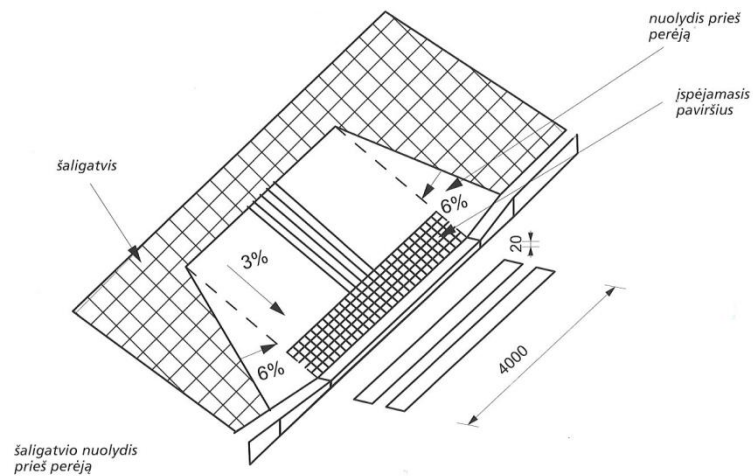
paviršius, skirtas įspėti apie priekyje esančius aukščio pasikeitimus (laiptus, prievažas)

## APLINKOS PRITAIKYMAS SAVIVALDYBĖSE ŽMONĖMS SU REGĖJIMO NEGALIA

### PERĖJOS

Perėjos planuojamos kaip integruota sankryžų, viešojo keleivių susisiekimo stotelių zonų ar kitų susisiekimo statinių dalis. Perėjos gali būti nereguliuojamos, reguliuojamos šviesoforais ir požeminės ar antžeminės.

Jei vaziuojamoji gatvės dalis yra platesnė nei 4 eismo juostos, jos viduryje įrengiama ne siauresnė kaip 1,5 m pločio pėsčiųjų saugos salelė. Minimalus visų tipų perėjų plotis – 4 m. Plotis gali būti didesnis priklausomai nuo pėsčiųjų eismo intensyvumo.



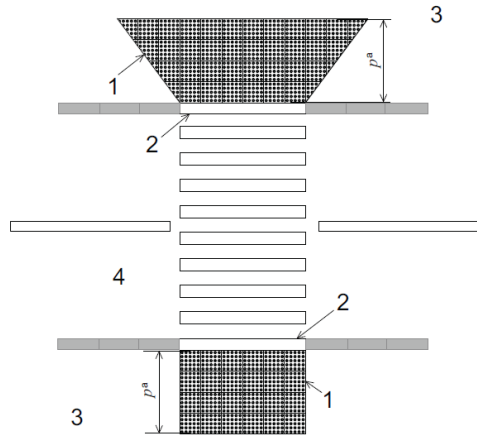
REKOMENDUOJA  
LIETUVOS AKLŪJŲ IR SILPNAREGIŲ SĄJUNGA

**APLINKOS PRITAIKYMAS SAVIVALDYBĖSE  
ŽMONĖMS SU REGĖJIMO NEGALIA**

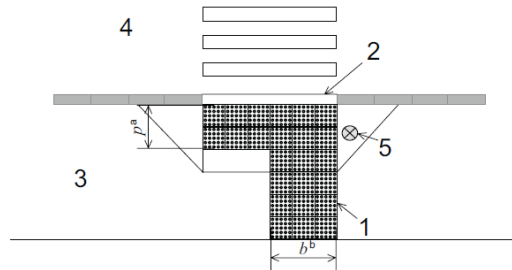


**REKOMENDUOJA  
LIETUVOS AKLŪJŲ IR SILPNAREGIŲ SĄJUNGA**

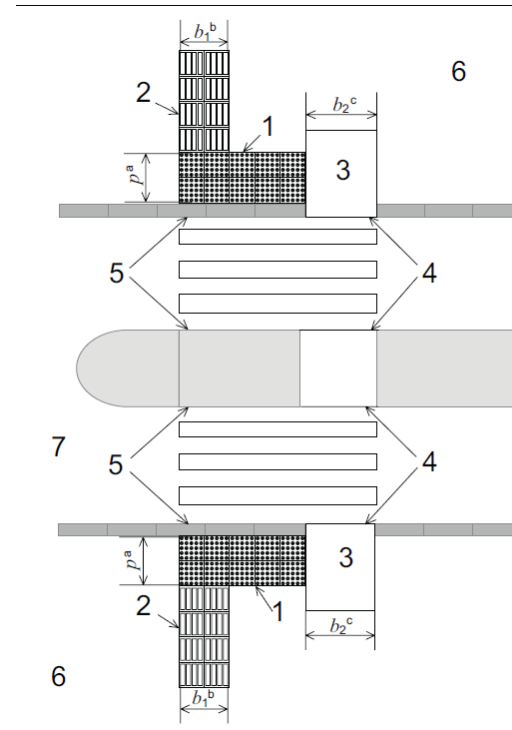
## APLINKOS PRITAIKYMAS SAVIVALDYBĖSE ŽMONĖMS SU REGĖJIMO NEGALIA



Šis pavyzdys rodo perėjos šabloną, kur automobilių eismas yra tame pačiame lygyje kaip ir pėsčiųjų takas. Modelis apima visą plotį ties kelkraščiu, jokio žeminimo. Tai yra labai svarbu, nes pėsčiasis, kuris yra aklas arba turintis regėjimo negalią gali išeiti tiesiai į gatvę, taip nesuvokdamas, kad baigėsi pėsčiųjų takas ir taip sukeldamas pavojų tiek sau, tiek kitoms transporto priemonėms.



Šis pavyzdys rodo perėjos šabloną, nustatantis iš karto taktilinį paviršių einantį skersai per visą šaligatvio plotį. Taktilinis paviršius veda prie pėsčiųjų reguliuojamo šviesoforo mygtukų.



Šis pavyzdys rodo perėjos šabloną, kuris yra 50 mm aukščio kelkraščio ir jis tęsiasi per visą perėjos plotį, išskyrus tarpe, kuriam taikomas 900 mm iki 1000 mm rampos vieta. Šis pavyzdys taip pat veda prie mygtuko kontrolės.

## APLINKOS PRITAIKYMAS SAVIVALDYBĖSE ŽMONĖMS SU REGĖJIMO NEGALIA

### PĖSČIŪJŲ TAKAI

Pėsčiųjų takai turi būti suprojektuoti taip, kad regėjimo negalią turintys žmonės galėtų jais laisvai ir saugiai judėti. Sudėtingose ir judriose gatvėse bei sankryžose tikslinga įrengti aklųjų takus – pritaikytas trasas. Aklųjų takas gali būti atskirtas tvorele arba kontrastingų spalvų bei faktūrų juostomis. Visama aklųjų take turi būti aiškiai informuojama apie galimus pavojus.

Aklųjų takas klojamas reljefine danga, pvz., keraminėmis arba betono plokštėmis su sinusoidinės formos banguotu paviršiumi. Skiriamosios linijos minimalus plotis 30 cm.

Bangelės turi būti išdėstytos ėjimo kryptimi. Kita kryptimi padėtos plokštės gali informuoti akluosius apie įvairius pasikeitimus. Nuo įvairių objektų iki aklųjų tako turi būti mažiausiai 60 cm atstumas. Per parkus, ar dideles aikštes aklųjų takai gali būti nutiesti įstrižai, kad trumpiausiu keliu būtų pasiektas reikiamas taškas, pvz., išėjimas iš geležinkelio stoties prie pėsčiųjų perėjos.

Prie požeminių ar viršžeminių pėsčiųjų perėjų, pėsčiųjų takuose prie laiptų turėklų turėtų būti 90x90 cm įspėjamasis paviršius.



**REKOMENDUOJA  
LIETUVOS AKLŪJŲ IR SILPNAREGIŲ SĄJUNGA**

**APLINKOS PRITAIKYMAS SAVIVALDYBĖSE  
ŽMONĖMS SU REGĖJIMO NEGALIA**



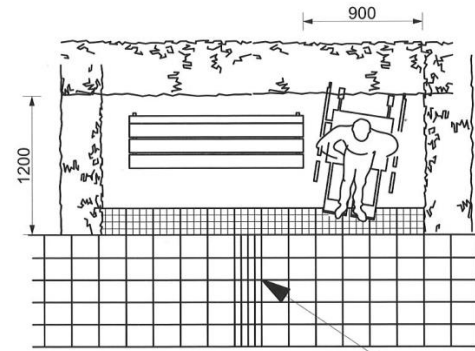
**REKOMENDUOJA  
LIETUVOS AKLŪJŲ IR SILPNAREGIŲ SĄJUNGA**

## APLINKOS PRITAIKYMAS SAVIVALDYBĖSE ŽMONĖMS SU REGĖJIMO NEGALIA

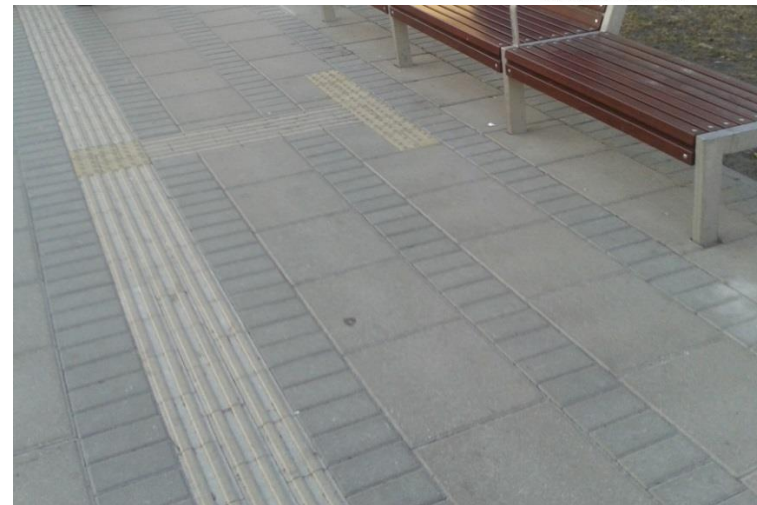


### POILSIO AIKŠTELĖS

Šalia pėsčiųjų tako, ne rečiau kaip kas 150 m., turi būti įrengtos poilsio aikštelės su suoleliais. Šalia ilgo ištinio pakilimo pėsčiųjų takų poilsio vietos turi būti įrengiamos ne rečiau kaip kas 60 m. Poilsio vietos turi būti ne mažesnio kaip 1500 mm pločio ir 1500 mm ilgio, kad tiktų visų tipų negalių turintiems žmonėms.



*plytelės nelygiu paviršiumi -  
įspėjamas paviršius*



**REKOMENDUOJA  
LIETUVOS AKLŪJŲ IR SILPNAREGIŲ SĄJUNGA**

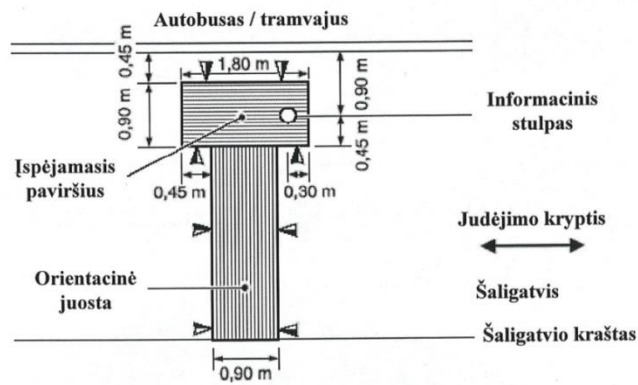
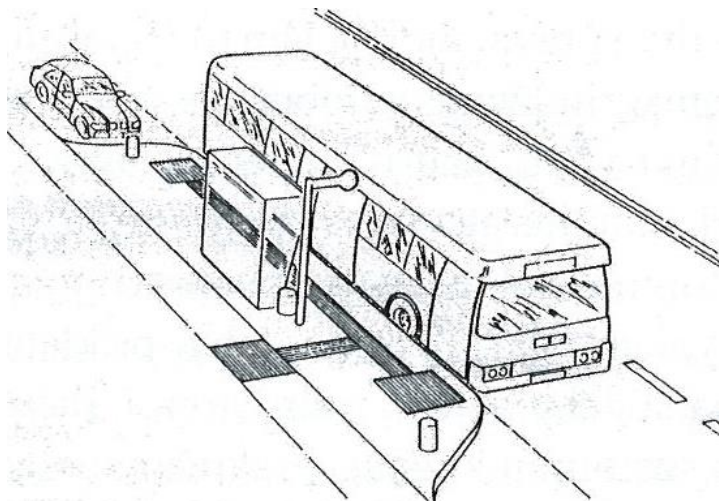
## APLINKOS PRITAIKYMAS SAVIVALDYBĖSE ŽMONĖMS SU REGĖJIMO NEGALIA

### AUTOBUSŲ STOTELĖS

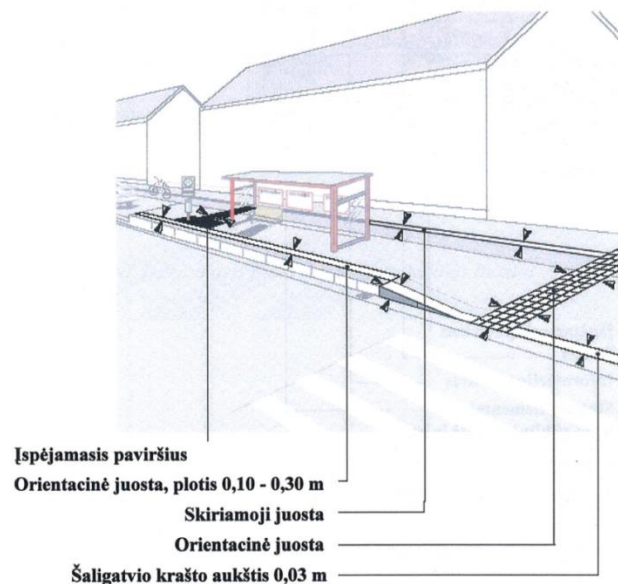
Akliesiems pritaikyta trasa turėtų būti ne siauresnė kaip 30 cm, įrengta 60 cm atstumu nuo sustojimo krašto per visą sustojimo ilgį. Sustojimo pradžia ir pabaiga pažymima įspėjamoju kvadratu, kurio kraštinė ne trumpesnė kaip 90 cm. Banguotos linijos turi būti lygiagrečios sustojimo kraštui. Kad akliesiems būtų lengviau orientuotis, viename arba abiejuose sustojimo galuose reljefinė trasa tokiomis pat plokštėmis turi būti sujungta su šaligatviu. Tokios trasos plotis 25-30 cm. Silpnaregiams būtų naudinga, kad plokštės būtų kontrastingų spalvų.

Jei stotelė įrengiama tik 1,5 m pločio šaligatvyje, tai taip pat įrengiamos akliesiems pritaikytos trasos. Kad akliesiems lengviau būtų rasti visuomeninio transporto stoteles, šaligatviuose prieš stoteles akliesiems reikia įrengti 0,9-1,0 m įspėjamuosius kvadratus. Lengviausiai kojomis pajuntami įspėjamieji paviršiai yra iš gumos ir dirbtinių medžiagų mišinio.

Sustojus autobusui pirmosios atidarytos durelės turėtų lygiuotis su įspėjamoju kvadratu, kuris yra stotelės pradžioje, nes tik taip neregys gali orientuotis kur yra įlipimo durys, o esant reikalui vairuotojas suteiks reikiamą papildomą informaciją.



*Įspėjamasis paviršius ir orientacinės juostos*



*Transporto stotelė*

REKOMENDUOJA  
LIETUVOS AKLIŲJŲ IR SILPNAREGIŲ SĄJUNGA



## APLINKOS PRITAIKYMAS SAVIVALDYBĖSE ŽMONĖMS SU REGĖJIMO NEGALIA

### JĖJIMAI

Pagrindinis jėjimas į pastatą ir prieigos prie jo turi būti įrengtos taip, kad nebūtų kliūčių patekti į pastato vidų. Stiklinės lauko durys turi būti iš smūgiams atsparaus stiklo.

Stiklas (pertvaros, vitrinos) turi būti paženklintas dvijuose lygiuose. Minimalus žymėjimo juostos plotis – 5 cm, žymėjimo juostų vidurys turi būti 90 cm ir 145 cm nuo grindų. Ten, kur prie grindų nėra plačios grindjuostės, vietoj jos mes prašome pritvirtinti 15 cm pločio žymėjimo juostą. Žymėjimas turi būti kontrastingas, kad skirtųsi nuo fono. Siekiant sumažinti atspindžius, žymėjimo juostos turi būti priklijuotos iš abiejų stiklo pusių. Stiklinės durys turi būti išskirtos kitaip nei stiklinės pertvaros.

Tarp durų staktos ir varstomosios durų dalies bei tarp durų staktos ir sienų turi būti ne mažesnis kaip 0,4 skaisčio kontrastas. Jei skaisčio kontrastui pasiekti naudojamosi durų stakta, tuomet jos plotis turi būti ne mažesnis kaip 5 cm.

Turi būti įrengtas reljefinis takas, vedantis nuo šaligatvio iki jėjimo į pastatą.

Venkite į viršų nukreiptų šviesos šaltinių, išdėstytų žemiau žmogaus veido lygmens. Reljefinio tako negalima pakeisti šviesos šaltiniais, įleistais į grindis arba grindinį.

Praėjimo takai turi būti be kliūčių, mažiausiai iki 2,25 m aukščio negali būti jokių kabančių daiktų, pavyzdžiui, reklamos skydų ir pan.

Prieš laukujes duris ant žemės turi būti gerai pastebimi ir kojomis jaučiami ženklai (minimalus skaisčio kontrastas lygus 0,4). Šiam tikslui galima panaudoti kilimėlius ir groteles. Žinokite, kad grotelių strypeliai turi būti išdėstyti išilgai, kad neįstrigtų šunų vedlių letenos. Jėjimus galima pažymėti įrengiant garsinius signalus.

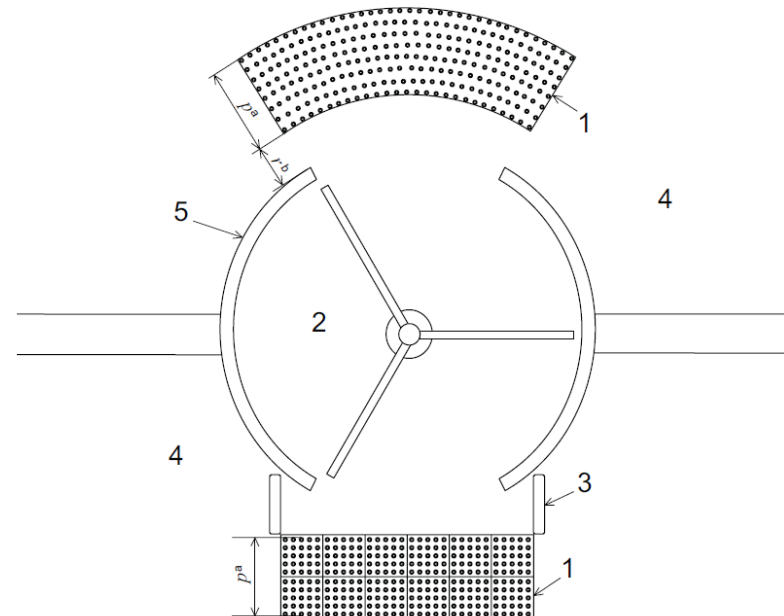
Laukujų durų ir fasado skaisčio kontrastas turi būti ne mažesnis kaip 0,4. Minimalus jėjimo į pastatą apšvietimas turi būti 150 liuksų.

Skambučiai prie durų turi būti apšviesti iš vidaus. Priešingu atveju, jų mygtukus reikia apšviesti iš išorės taškiniais šviesos šaltiniais, kurių galia būtų tokia pati, kaip horizontalaus apšvietimo šaltinių. Kitaip sakant, jei prie jėjimo išlaikytas minimalus 150 liuksų apšvietimas, tada skambučio mygtukas turi būti papildomai apšviestas 150 liuksų taškine šviesa.

Prie jėjimo iškabintiems informaciniams ženklams taikomas toks pats apšvietimo reikalavimas, kaip ir skambučio mygtukams. Kitaip sakant, jei fonas apšviestas minimalia 150 liuksų šviesa, skambučio mygtukai ir informacijos ženklai turi būti taip pat apšviesti 150 liuksų šviesa.

Visos durų rankenos ir atidarymo mygtukai turi būti įrengti taip, kad netaptų kliūtimi, bet tuo pačiu juos būtų lengva surasti, be to, jų skaisčio kontrastas turi būti ne mažesnis kaip 0,4.

Jei į pastatą įeinama per sukamąsias duris, būtina įrengti dar vieną alternatyvų jėjimą, pavyzdžiui, automatiškai į šonus atsidarančias duris, kurios veiktų tomis pačiomis valandomis kaip ir sukamosios. Jei nėra galimybių, tuomet jėjimą pažymėti taktiline danga (žr. skyrius PAVIRŠIAI).



REKOMENDUOJA  
LIETUVOS AKLŪJŲ IR SILPNAREGIŲ SĄJUNGA

## APLINKOS PRITAIKYMAS SAVIVALDYBĖSE ŽMONĖMS SU REGĖJIMO NEGALIA

### LAIPTAI

Regėjimo negaliesiems pritaikytose laiptinėse, išskyrus butų laiptinės, kiekvieno laiptatakio viršuje ir apačioje turi būti įrengti įspėjamieji paviršiai (žr. skyrius PAVIRŠIAI). Įspėjamasis paviršius turi būti laiptatakio pločio bei 600 mm ilgio, atitraukiant nuo artimiausios pakopos briaunos per pakopos plotį. Įspėjamuosius paviršius būtina įrengti ir lauko laiptų laiptatakų viršuje bei apačioje. Laiptų paviršius turi būti kietas, šiurkštus, neslidus.

Jei lauko ar vidaus laiptai yra platesni daugiau kaip 2400 mm, kas 1200 – 2400 mm jų pločio būtina įrengti turėklus lygiagrečius su pagrindine judėjimo laiptais kryptimi.

Aukštis nuo laiptų pakopų ir laiptų aikštelių paviršiaus iki lubų konstrukcijos ar laiptinėse pakabintų elementų (šviestuvų, vizualinės informacijos ženklų ir pan.) apatinių briaunų turi būti ne mažesnis kaip 2100 mm – laisvas ėjimo aukštis. Laiptai turi būti gerai matomi, išsiskirti iš pastato fono – tai galima pasiekti naudojant kitas nei pastato medžiagas ir spalvas. Tokie laiptai turi būti gerai apšviesti. Kontrastai, kurie išgaunami pasitelkiant skirtingas medžiagas ir spalvas, padeda lengviau orientuotis žmonėms, kuriems sutrikęs regėjimas.

Turėklai, lyginant su fonu, turi turėti ne mažesnį kaip 0,8 skaičio kontrastą, ir prasidėti mažiausiai 30 cm prieš laiptų maršo pradžią. Turėklų pabaigos turi būti suapvalintos, kad į jas skaudžiai neatsitrenktų žmonės. Laiptų turėklų aukštis turėtų būti 0,9 m arba 0,7 m, matuojant nuo laiptų pakopos. Laiptų turėklai turi būti nenutrūkstami.

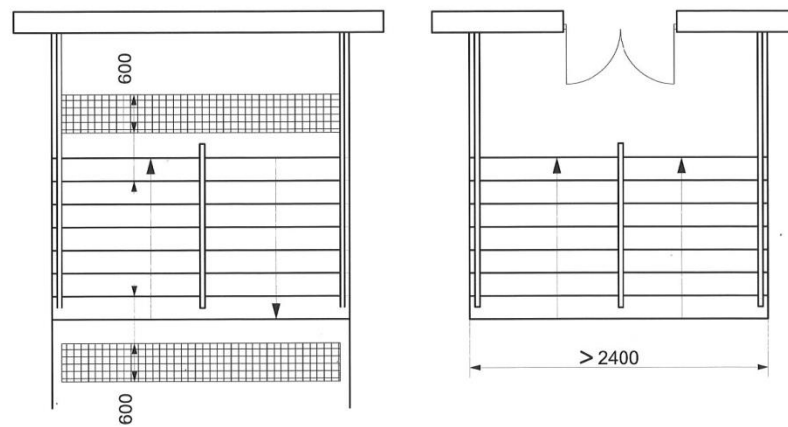
Reikalaujama, kad ant laiptų apšvietimas būtų ne mažesnis kaip 300 liuksų, o atspindėtas apšvietimas ne mažesnis kaip 65 liuksai.

Kur tik įmanoma, tarp skirtingų lygmenų turi būti įrengti ne laiptai, bet nuožulnios plokštumos (rampos). Tačiau ten, kur yra laiptai, kiekvienos laiptų pakopos kraštas turi būti pažymėtas 4 cm pločio juosta, einančia per visą laiptelio plotį, kuri turi turėti ne mažesnį kaip 0,8 skaičio kontrastą lyginant su grindimis.

Nuožulnios plokštumos viršus turi būti pažymėtas 4 cm pločio juosta, einančia per visą jos plotį, kurios skaičio kontrastas lyginant su grindimis turi būti ne mažesnis kaip 0,8.

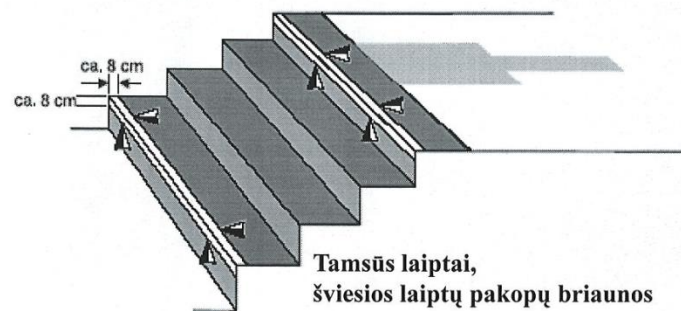
Jei nuožulni plokštuma ir laiptai įrengti greta vienas kito, juos turi skirti turėklai.

Jei skirtingus lygmenis jungiantys laipteliai baigiasi žemiau grindų paviršiaus, tai labai pavojinga, todėl tokios konstrukcijos reikia vengti.



įspėjamieji paviršiai visuomeninių pastatų  
NŽ pritaikytose laiptinėse

papildomi turėklai platiems laiptams



Laiptų žymėjimas

## APLINKOS PRITAIKYMAS SAVIVALDYBĖSE ŽMONĖMS SU REGĖJIMO NEGALIA

### LIFTAI

Zonos prie įėjimo į liftą apšvietimas turi būti ne mažesnis kaip 300 liuksų.

Lifto iškvietimo mygtukas neturi būti labai jautrus, jam paspausti turi būti naudojama šiokia tokia jėga, o paspaudus mygtuką, jame turi užsidegti lemputė ir pasigirsti koks nors garsas, kad keleivis žinotų, jog iškvietė liftą. Kadangi iškvietimo mygtukai paprastai būna nedideli, jie turi būti sumontuoti ant plokštelės, kuri turi aiškiai skirtis nuo sienos, ant kurios pritvirtinta plokštelė. Skaišcio kontrastas tarp iškvietimo mygtuko ir apatinės plokštelės turi būti ne mažesnis kaip 0,4.

Aukšto planas turi būti privirtintas ant sienos šalia lifto iškvietimo mygtuko. Jo tekstas turi būti išspausdintas Brailio raštu ir padidintu šriftu, pats planas turi būti reljefinis.

Iškvietimo mygtuko vieta: 90–110 cm virš grindų, prie pat lifto.

Prieš lifto duris ir jo iškvietimo mygtuką grindyse turi būti įrengta kontrastinga, dėmesį atkreipianti danga.

Lifte maždaug 90 cm nuo grindų turi būti įrengti turėklai.

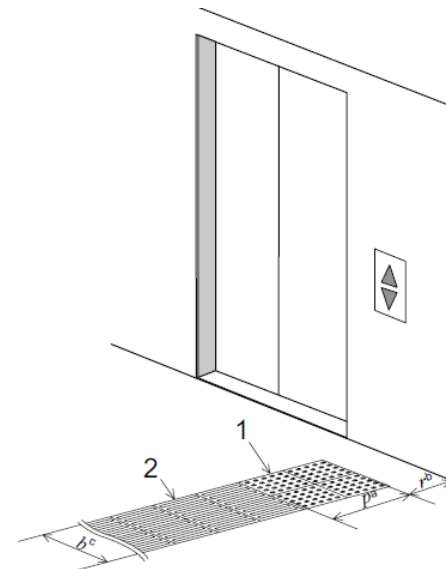
Apie kabinos atvykimą į kiekvieną aukštą turi būti garsiai pranešama.

Lifto kabinoje esantis valdymo skydelis turi būti 90–110 cm nuo grindų.

Valdymo skydelis turi turėti ne mažesnj kaip 0,4 skaišcio kontrastą lyginant su lifto siena.

Raidės, skaičiai ir kiti ženklai ant lifto mygtukų turi būti apčiuopiami, reljefiniai. Idealus raidžių ir skaičių aukštis – 30 mm, o minimalus skaišcio kontrastas fono atžvilgiu – 0,8. Mygtukui paspausti turi reikėti šiek tiek jėgos.

Pageidautina, kad ant mygtukų būtų ir užrašai Brailio raštu.



**REKOMENDUOJA  
LIETUVOS AKLŪJŲ IR SILPNAREGIŲ SĄJUNGA**

## APLINKOS PRITAIKYMAS SAVIVALDYBĖSE ŽMONĖMS SU REGĖJIMO NEGALIA

### VISUOMENINĖS PASKIRTIES PASTATAI

Daugeliu atvejų priemonės, pagerinančios žmogaus orientaciją už pastato sienų, padeda ir jo viduje. Tai ir kontrastingos linijos, ir įvairūs reljefiniai paviršiai. Tokie paviršiai gali būti suformuoti iš betono, keraminių plytelių, kietos gumos, metalo. Tuo tikslu akliesiems turėtų būti įrengtos reljefinio paviršiaus juostos, ne siauresnės kaip 25-30 cm. Silpnaregiams įspėjamieji paviršiai turi būti kontrastingų spalvų, kad ryškiai atsiskirtų nuo grindų spalvos, takuose gali būti nubrėžtos kontrastingų spalvų juostos. Pritaikytos trasos profilis neturėtų žymiai išsiskirti virš vientisos grindų ar takodangos paviršiaus.

Visuomeniniuose pastatuose su ilgais vestibuliais paprastai nereikia įspėjamųjų paviršių, nes aklieji gali orientuotis pagal garsus, atsispindinčius nuo sienų, durų, langų nišų.

Išėjimą į gatvę padeda surasti kiliminiai takai prie lauko durų. Taip pat labai gerai, kai užrašai ties kabinetais yra ne tik kontrastingi, akių aukštyje, pakankamai dideli, bet ir Brailio raštu. Saugiau, kai tokia informacija tvirtinama ne ant durų, bet ant sienos šalia jų – tuomet iš arti tekstą skaitantis žmogus jausis saugesnis.

Silpnaregiui lengviau orientuotis, kai interjere yra naudojami spalvų kontrastai



### APŠVIETIMAS

Geras apšvietimas labai svarbus žmonėms, kuriems sutrikęs regėjimas. Apšvietimas turi būti pakankamas, bet ne akinantis. Ypač gerai turi būti apšviesti takai, grindų lygių skirtumai, įėjimai, prievažos, liftai ir tos vietos, kur yra tikimybė parkirsti ar susidurti.

Bendras apšvietimas gali būti papildomas nukreipto apšvietimo šviestuvais. Tokių šviestuvų naudojimas neturi sukelti apakinimo. Šviesa turi būti artima dienos šviesai. Mėlyno atspalvio šviesa labiau erzina akis nei geltono atspalvio šviesa.

Labai svarbu tinkamas laiptų apšvietimas. Laiptų briaunos turi gerai matytis, nes priešingu atveju žmonės, kuriems sutrikęs regėjimas, laiptus gali suprasti kaip lygų paviršių. Šviestuvai ar kiti elementai neturi trukdyti lipant.

Atliekant patalpų apdailą, reikėtų naudoti kontrastingų spalvų derinius, pvz., grindų danga – šviesi, durys – tamsios, sienos – šviesios, kiliminė danga – tamsi. Tokiu būdu sutrikusio regėjimo žmonės gali lengviau orientuotis patalpose. Rekomenduojama didžiuosius patalpų paviršius (lubų, sienų, darbinis) dažyti nesodriomis (pagrindinėmis) spalvomis. Nedidelio ploto paviršiai bei tie, kurie rečiau patenka į regėjimo lauką, dažomi vidutinio sodrumo (pagalbinėmis) spalvomis. Mažo ploto paviršiai dažomi sodriomis (akceptinėmis) spalvomis. Parenkant spalvas, reikia atsižvelgti į konstrukcijų faktūrą. Paviršiai turi būti matiniai, kad nesusidarytų atspindžių blyksniai. Tamsios spalvos sugeria šviesos spindulius, o šviesios juos atspindi. Patalpa, kurioje paviršiai šviesūs, yra 20 proc šviesesnė už tą, kurioje paviršiai (lubos, sienos, baldai) tamsūs.